

Obsah

Předmluva	7
1 Historický vývoj profese učitelství	9
Zápas o vysokoškolskou přípravu českých učitelů	13
2 Charakteristiky učitelské profese	17
2.1 Vymezení učitelské profese	17
2.2 Typologie učitelů	22
2.3 Profesní a životní dráhy učitelů	23
2.4 Prestiž učitelů	29
2.5 Kvalifikace učitelů a pedagogická způsobilost	31
3 Pracovní pole učitelů: edukační a související činnosti	33
3.1 Normy učitelských činností	33
3.2 Repertoár skutečných činností učitelů	38
4 Myšlení a postoje učitelů	45
4.1 Postoje učitelů k školským inovacím a reformám	46
4.2 Učitelé jako tvůrci edukačního klimatu tříd a škol	52
4.3 Přizpůsobuje se chování učitelů rozdílným žákům a předmětům?	58
4.4 Charakteristiky „ideálního učitele“	60
5 Pracovní zátěž a zdraví učitelů	63
5.1 Zdroje a příčiny pracovní zátěže učitelů	67
5.2 Zvládání zátěže v učitelské profesi	71
5.3 Pracovní spokojenost učitelů	75
6 Čeští učitelé v mezinárodním srovnání	81
6.1 Demografické charakteristiky českých a zahraničních učitelů ...	83
6.2 Profesní charakteristiky českých a zahraničních učitelů	87
6.3 Pracovní podmínky českých a zahraničních učitelů	92

7	Vzdělávání učitelů: stav a nové koncepce	97
7.1	Přípravné vzdělávání učitelů v ČR a v zahraničí	98
7.2	Učitelské kompetence a standardy učitelské profese	105
7.3	Diskuse o přípravném vzdělávání učitelů v zahraničí	110
7.4	Profesní standardy v přípravě učitelů: dehumanizovaná norma?	115
7.5	Testování profesní způsobilosti učitelů	117
8	Výzkum zaměřený na učitelskou profesi	121
8.1	Informační zdroje ve výzkumu učitelské profese	121
8.2	Přístupy a metody ve výzkumu učitelské profese	124
	Závěr	127
	Příloha: Nástroje pro výzkum učitelské profese (anotovaný přehled)	129
	Dotazníky	129
	Škály	133
	Metody měření klimatu tříd a škol	134
	Metody analýzy komunikace a interakce učitelů a žáků	136
	Profesiogram	137
	Projektivní techniky	137
	Metoda Q-třídění	138
	Výzkum životního příběhu	139
	Obsahová analýza dokumentů pro přípravu učitelů	139
	Komplexní metodika	140
	Literatura	143
	Rejstřík jmenný	150
	Rejstřík věcný	151